

FØROYA SOSIAL-DEMOKRATUR

FRÆLSI

JAVNAÐUR

BROÐURSKAPUR

Nr. 38

Lýsingarprísir fyrri mm: 12 oyru á
1. síðu, 10 oyru á 3. og 4. síðu

Týsdagin 5. oktober 1948

Bladið verður bílagt á posthúsinum, og
kostar kr. 2,00 + porto um fjórðingsárið

22 Árg.

Ein stór træta.

Henda stóra træta í okkara heimliga politiska livi hevur sín uppruna í pundsneyðini, og geva tí menn henni navnið punds-trætan. Summir siga, at hon var eingin træta. Hon kundi vera hin reina semja. Men so kom grein fram í »Tingakrossi«, sum hevði hitt óangandi navnið »Stedgið tjóvinum!«, og tá tók ósingin ræðið.

Um vit skulu taka fram »explosions«-evnið í hesari grein, so var tað tað, at Fólkaflakkurin ætlaði at biðja danska Nationalbankan um pund; geva seg undir danska náði og miskunn.

Tað fyrsta, ið spurdist burtur úr, var átalá móti Louis Zachariassen, Landsstýrismanni, ið sum blaðstjóri »Tingakrossar« átti at bera ábyrgd fyri greinina. Fólkaflakksmenn fluttu fram, at hann sum landsstýrismaður átti ikki at hava skrivað slíka grein, og kravt varð av Løgmanni, at hann skuldi geva hesum stýrslimi eina átalá og ávaring.

Tað ið kom burtur úr hesum fyrsta misáliti til Føroya nýggja stýrið, var tað, at Louis Zachariassen fór frá sum blaðstjóri á »Tingakrossi«. Og síðan henda nevnda pundstrætun.

Thorstein Petersen trætar i-móti, at hann sum flokksins formaður skal hava játtað at fara nakra vanvirðisliga biddaragongd til hin danska Nationalbankan. Hann vil samráðast við Danir um hetta mál. Men tað skal vera sum við ein likamann og handilspartnara.

Ein træta er ein leikur millum tveir partar. Ein træta kann halda við í tað óendiliga, uttan so er, at onkur uttanveltamaður avger trætuna. Henda trætan er av teimum, sum ongan enda kann taka. Politisku flokkarnir hava samráðst á stongdum fundi og tí kann eingin uttanveltamaður koma til og siga, hvussu ordini fullu. Fólkaflakkurin hevur navnið sum Føroya frigeringarflokkur, og hann kann ikki ganga undir, at hann hevur viljað biðið Danskin um nakað. Hann helt eisini fram, tá ið vit vóru væl ábornir við útlendskan valuta, at Danmark fór at koma úr stríðnum sum fátækt land. Tað kundi ongar

umstøður hava at hjálpa okkum. Vit kundu heldur hjálpt teimum.

Føroya fólk hevur í hesum føri einki at vinna at taka stöðu til trætur: hvør ið sigur satt ella ósatt. Tað ið ástendur er, at vit fáa handilsviðurskifti okkara í gott spor. At vit fáa útlendskan valuta, so vit hava líkindi at fáa vinnuliv okkara at ganga, og at vit ikki koma at standa físt handilsliga og gerast undirbráttlig aftur.

Um vit taka í aftur trætuna og uppskot politikkaranna til at koma okkum burtur úr pundsneyðini, so mugu vit halda, at politisku partarnir eru ikki so ósamdir, og at uppskotini eru ógvuliga átök.

Th. Petersen sigur, at vit eiga so og so nógv á hjá Dönum fyri fisk, sum vit hava selt, og sum vit ætla at selja til teirra, og hvi kunna vit ikki fáa útlendskt gjaldoyra fyri henda fiskin istaðin fyri danskar krónur? Ja, men var hetta ikki ætlanin hjá hinum? Sjálvandi var ikki ætlanin, at vit skuldu rættiliga bidda Danir um henda peningin. Nú vil tað tibetur so væl til, at vit eiga nakað av pengum til góðar hjá Danmark, so hesa ferð er sendimannanevndin eingin biddaranevnd. Sjálvandi var betur, at vit framman undan hövdu gjørt avtalur við Danmark um handilsviðurskifti og fremmandgjaldoyra. Skal ein gera handilssáttmál, so má hann gera teir, áðrenn hann selur og ikki aftaná.

Nú er aftur sendinevnd í Danmark komin til samráðingar. Hetta eru eisini týðningarmiklir samráðingar. Nevnd skal eisini samráðast við Ongland. Sum sagt er, hevur Føroya fólk ongan áhuga fyri at fáa politiskar trætur burtur úr samráðingunum. Okkum tørvar útlendskt gjaldoyra, og arbeiði at vinna okkum tað til handar, eigur ikki at hindrast av partapolitikum ótta og umhugsan fyri stemmum. Málið hjá hesum sendimönnum má vera at fáa okkum lagalig og góð handilsmálaviðurskifti. Partapolitikur eigur ikki at forða hesum royndum.

Tit fáa

bestu málingina hjá okkum.

M. P. Jacobsens málarabúð.

Berlin-stríðið.

Ósemjan millum Rusland og Vestanlondini varð so lögd fyri Tryggingarráðið hjá teimum Sameindu Tjóðunum.

S. T. hevur fundir í Paris, og ónsdagin var hetta skjalið frá Vestanlondunum framlagt. Tað hevur hvassar og tungar ábreiðslur at bera Russum. Har verður beinanvegin sagt, at trætan um Berlin kann gerast so álvarsom, at hon kann verða ein vandi fyri friðarroyndirnar og hotta allan verðaldarfrið. Og framhildið verður, at bert Russar mugu taka ábyrgdina fyri hesa trætu og alt, ið av henni stendst. Teir hava stongt fyri øllum førsli til býpartin hjá Vestanlondunum, og tað er í teirra ætan at fáa umboðsmenn fyri hesi lond at flýggja úr týska hövudsstaðnum, so at bert Russar verða eftir. Tá kunna hesir taka sær vald í Týsklandi og skapa eitt Týskland eftir sínum tykki, og sum kann ganga teimum til handar.

Bevin, hin bretska uttanríkisráðharrin, hevði, tá ið hetta verður skrivað, hildið ta størstu og mest áhugaverdu røðuna. Hon var eisini óført fagnað av fjöldini á fundinum. Hann dróg fram øll tey trætumál, sum hava verið og eru millum Sovjetsamveldið og Vestanlond, og skuldsættir hans móti Sovjetsamveldinum vóru ógvuliga týðuligar og sterkar. Røða hans var eisini framborin við kraft og við átrokandi orðum.

Eins og skrivað frá hansara landi og hinum samlondunum, bar hann fram, at atburður Sovjetsamveldisins var ein svør hóttað móti verðaldarfriðinum. Hann ávisti fyrst tann lut, ið Bretland hevði lagt til kríggið og tær oyðingar og teir missir hesum landi hevði verið fyri bæði á landi og sjógv. Fjórða hvørt hús lá í sorli ella øsku og mill. tons av handilsflotanum vóru farin til havsins botn og allan sin ágóða í útlandum hövdu teir nýtt til bardagan. Teir stóðu upp um herðarnar í arbeiðinum at byggja upp landið og gera framtíðina tryggja fyri bretska fólkið, men nú vóru teir noyddir at leggja frá sær og fara at vápna seg, tí eingin kundi kenna seg tryggan.

Rusland tosaði um at avvápna men málið hjá teimum tóktist at vera, at bert hinir skuldu avvápna, tí lond sum Bretland lógu sum ein opin bók, ið øll kundi kanna, meðan Sovjetsamveldið var læst og stongt. Fyrrrenn Sovjetsamveldið læt upp og gav loyvi at verða eftirkannað, kundi einki talast um avvápnan. Russar, mátti ein siga vápnaðu. Teir hövdu undan krígunum 1 millión manns her standandi, men var vaksið til um 4 mill. — Bevin endaði røðu sína við at heita á hin meiniga mannin um allan heim at sissa og sinna seg og nýta sitt skil. Hann kendi so væl hin meiniga mannin, og hann hevði tað álit til hansara, at tað fór at verða hann, ið hjargaði okkum úr vandanum og dugdi at fáa í lag tað samarbeiði, ið tryggja kundi friðin. —

Áðrir umboðsmenn hava havt orðið og røður teirra hava verið sum stöða lands teirra hevur verið í verðaldarpolitikkinum.

Umboðsmaðurin fyri Ukrainu skuldsættu Vestanlond, serliga Amerika, fyri at hotta friðin og vilja taka ræði í heiminum. Amerika ætlaði at úthýsa Russar úr europeiskum politikki. Amerika hevði 500 herstöður um allan heimin. Stríðið í Palestína var stríð millum lond um olju og peningavald. — Sum sæst, so er S. T., ið skuldi verða amboðið til fryðartrygging í verðöldini, eisini bytt sundur í trætandi tvingingar. Kvett av í ein vestara og ein eystara bólk. Eystari megin standa Rusland og tey kommunistisku lond, sum tað hevur sær til stuðuls. Hinu megin er so Amerika, Bretska Samveldið, Frakland og so tey smálond, ið hava demokratiskt stýrslag eftir vesturlendskum sniði.

Sjálv sagt eru tað serliga størveldini ið seta dám á fundirnar. Smálondini hanga upp í, og hjá teimum er vandin at taka stöðu. Tey kunnu hava eina politiska hugsan, men vágalígt er at sýna hana, tá ið tey hava ein sterkan granna, ið ikki dámar hetta sýnið. Sameindu Tjóðirnar vóru stovnaðar við tí máli at skapa frið og semju millum fólkin. Eitt stöðið er lagt, men